

Toimetuse ja talituse:
Tallinn, Kaarli tänav nr. 8.
Harju maleva staap — tel. 451-91.

Tellimise hind aastas:
Üksuste viisi — ä 50 snt.
Üksikult . . . — ä 1 kr.

Harjulane

Kuulutuste hind:
Kuulutuste küljel . . . 6 snt. mm
Esimesel „ . . . 10 „ „
Teksti sees . . . 12 „ „
Kaitseliitlastele 50% hinnaalandus.
Tellimisi võtavad vastu kõik komp
päälikud ja naisosakon. esindajad

Kaitseliidu Harju maleva häälekandja.

Nr. 13.

6. novembril, 1933. a.

VI aastakäik.

Sisu:

1) Kaitseliidu 15. sünnipäeva pühitsemine; 2) Malevapealiku ksk. Nr. 33; 3) Malevapealiku korraldused; 4) Naiskodukaitse ala; 5) Kodutütarde ala; 6) Teadaanded.

Kaitseliidu 15. sünnipäeva pühitsemine 11. ja 12. novembril 1933 a.

Kaitseliidu ülema poolt ringkirjaliselt on tehtud järgmine korraldus kaitseliidu 15. aastapäeva pühitsemiseks 11. ja 12. nov. s. a.:

„11. novembril s. a. möödub 15 aastat ajast, mil tollekordse olukorra parastamatul nõudel meie kaitseliidu pioneeride poolt ellukutsutud kodanikkude omakaitse ümber korraldati Eesti Kaitseliiduks.

Omaeagsel kaitseliidul on suuri teeneid meie riikliku iseseisvuse tuleviku päevil ja pärastises võitluses meie rippumatuse ja kodurahu julgeoleku eest. Tema järeltulijana kannab praegune kaitseliit oma õlgadel samu vastutusrikkaid kohuseid oma kodumaa ja rahva vastu.

Käsen malevatel viibimata asuda eeltõile, et tollaegse vabatahtliku enesekaitse tungi-avalduse sünnipäev saaks väärikalt ja tänutundega meelde tuletatud.

Selleks peab kõigis selle päeva kaitseliidu ettevõtetes ja töödes kajastuma tollaegse kaitseliidu tegevuse selgitus ja tema töö tähtsus. Algatusele tuleb kaasa tõmmata kõik tollaegsed tegelased ja asutised. Kõik kaitseliidu häälekandjad tuleb rakendada tähtpäeva mõtte selgitamise töösse, millele kaasa tõmmata ka kohalik ajakirjandus. Esmajärgulise tähtsusega pean vajalikuks kirikutes 11. nov. õhtul ehk 12. nov. kas kaitseliidu (resp. naiskodukaitse, noorte kotkaste, kodutütarde) pidulikkude jumalateenistuste ehk päevakohase sisuga harilikkude jumalateenistuste pidamist, mille kaudu see tähtsündmus laiematesse hulkadesse saaks viidud.

Teiseks, kaitseliidu üksustes võimalust mööda korraldada aktuseid ja noorte kotkaste rühmades pidulikke koondusi. Näen meeeldi, et aktused kohalikkude omavalitsuste kaasabiga kujuneksid jõulisteks avalikkudeks rahva omakaitse tahte selgituskoosolekuteks. Erilist tähelepanu pöörata selgitustööle noorte organisatsioonides, milleks paluda kaasabi kohalikkudelt koolivalitsustelt. Tuleb hoolitseda, et ükski tegelane ega asutus, kellel kokkupuuteid tollaegse kaitseliiduga, algatusest eemale ei jääks.

Aktusel esineda päevakohase kõnega, mille sisuks peaks olema, esiteks, omakaitse ja kaitseliidu korraldus, elu ning töö kohapeal ja omakaitse ning kaitseliidu erksamad liikmed ja kohapealsed organiseerijad enne Vabadussõda ja Vabadussõja ajal, teiseks, ajalooline selgitusülevaade kaitseliidu tekkimisest ja arenemisest üldse (üleriiklikult) kuni praeguse kaitseliiduni, s. o. kuni 1. dets. 1924 a. (allikana soovitav, kasutada kol. J. Maide poolt koostatud raamatut „Ülevald Eesti Vabadussõjast 1918—1920“). Pean soovitavaks, et aktustele saaks kutsutud ja seal austatud endiseid kaitseliidu veteraane.

Kaitseliiduülem kindral-major J. Roska.

11. novembri mälestamisega ühenduses malevatel koguda ja saata peastaabile kõik kohapeal leiduv materjal, milles kajastub omakaitse ja tolleaegse kaitseliidu töö ja tegevus kohtadel (päevapildid, dokumendid ehk nende ära kirjad, isiklikud mälestused ja päevikud kui tarvis lasta intervjuuerida tolleaegseid tegelasi.) Ühtlasi peale 11. nov. saata peastaabile ära kirjad algupärase sisuga ettekannetest ja kõnedest, mis peetud selle päeva esinemistel, kasutamiseks materjalina kaitseliidu ajaloolise ülevaate koostamisel, milline ilmub 1935. a.“

**K. Saar, major,
Harju malevapealik.**

Kaitseliidu 15. aastapäevaks.

11 novembril s. a. möödub 15 aastat Kaitseliidu hällipäevast, kuigi tema algidud ulatuvad 1917 aastasse omakaitse näol.

Omakaitse loomise mõte tekkis meie parimate isamaa poegade rinnus peale Venemaa revolutsiooni 1917 a. kevadel, kus tumedad ollused ähvardasivad rahulikkude kodanikkude varandust ja elu.

1917 a. märtsi kuul asuti rahvusliku miilitsa organiseerimisele, mille eluiga oli lühikene:

1917 sügisepoole kerkib tõsiselt päevakorra le Omakaitse organiseerimise mõtte küsimus, millele kohe järgnevad julged ja energilised sammud. 18 septembril võetakse vastu ajutine põhikiri (kava), valitakse juhtivad organid ja asutakse kavakindlale organiseerimisele. Organiseeritud omakaitse ülesanne — kodanikkude julgeoleku kaitse ja korra alalhoidmine. Öilsad ülesanded kindlustavad kodanikkude poolehoiu ja organiseerimise edu. Saaremaa vallutamine sakslaste poolt 29 sept. andis hoogu omakaitse organiseerimisele, sest põgenevad venevää jäänused panivad toime vägivald tegeusid rahulikkude kodanikkude kallal. Omakaitse organiseerimine edenes peajasjalikult Tallinnas, Haapsalus ja Lääne maakonnas.

Oktoobrikuu revolutsiooniga pääsevad enamlased võimule; nad näevad omale hädaohtu omakaitstes ja surevad ta vägivaldaga 11. novembril 1917 a.

Mõtet ei saa aga mitte vägivaldaga surmata.

Rahvas on küps iseseisvuseks, omakaitse tarvidus ja mõte selge.

11. novembrist peale jätkub omakaitse organiseerimine põranda all. Ta lähemaks eesmärgiks on — enamlaste vastu võitlemine tema võimu kukutamine Eestis.

Suured ajaloolised sündmused järgnevad kiiresti üksteisele — 1918 a. veebruari kuul kerkib ülesse meie maa vallutamine Saksa okupatsiooni vägede poolt. Meie rahvajuhid seisavad suure küsimuse ees — kas olla iseseisev ja vaba, või mitte.

Otsustatakse jõuga väljaastuda enamlaste vastu, neilt võim ülevõtta ja Eesti kuulutada iseseisvaks demokraatlikuks Vabariigiks, mis ka sündis omakaitse toetusel. 24. ja 25. veebruar olid omakaitse esimeseks võidukaks tuleprooviks enamlaste sõjajõudude vastu ja kindlustas Eesti iseseisvuse väljakuulutamise.

Saksa okupatsioon võimud ei arvestanud Eesti iseseisvusega, samuti ka Eesti omakaitsega. Viimane oli jälle sunnitud põranda alla minema ja seal end organiseerima saksameelse „Bürgerwehri“ kõrval.

1918 a. oktoobrikuu lõpupäivil ilmnis aga sakslaste lüüasaamine läänerindel. Meie rahvale ja iseseisvusele paistis vastu tume tulevik sest sakslaste lahkumisega oli kindlasti ettenäha enamlaste sissetungi ja võimu haaramise iha. Oli tarvis sõjariistus jõudu, missuguse ülesande võttis oma peale põranda all Eesti ohvitseride juhatusel tegutsev omakaitse.

Sakslaste kaotused läänerindel tõid kergendust omakaitse korralduse töösse. Oktoobrikuu lõpupäivil võisid omakaitse organiseerijad vabamalt ja avalikumalt oma tööd teha, samuti ka juhtivad tegelased ja organid. Omakaitse juhatus otsustas täie energijaga asuda ülemaalsele omakaitse organiseerimisele, nõudata sakslastelt sõjavarustust ja relvi. Määrati erilised volinikud maakondadesse jne. Maakonnad jaotati jaoskondadeks ja määrati jaoskondade juhtideks Eesti ohvitserid-instruktorid. Uute ümberkorralduste tõttu lahkusid omakaitsest suuremalt jaolt sakslased ja saksameelsusega „kadakad“ — järele jäid peamiselt meie rahva parimad pojad. See hõlbustus Omakaitse täieliku ülevõtmise.

11. novembril 1918 a. likvideeriti okupatsiooniaegne omakaitse ja asuti Eesti Kaitse Liidu organiseerimisele, seega on Omakaitse kaitseliidu eelkäija ja teerajaja ning tema tegevusaeg 1917 ja 1918 a. meie vabadussõjaaegse üleriikliku Kaitse Liidu sünniaeg, kelle hällipäevaks 11. november 1918 a.

11. novembril, kui meie riiki hakkas juhtima Ajutine Valitsus, oli temal tarvis tuge — selleks oli Eesti Kaitse Liit.

Kaitse Liidu ülesanne — toetada Ajutist Valitsust kõigis tema ettevõtetes, kindlustada maakaitset ja kodanikkude julgeolekut, valvata ja kaitsta riigiasutusi ja varandust.

Kaitse Liidu korraldus tegevuse eesmärk ja ülesanded peegelduvad kõige selgemini Eesti Kaitse Liidu teadaandes 11. nov. 1918 a.

„Saksa võimude ajal asutatud omakaitse on Ajutise Valitsuse käsul likvideeritud. Politsei asjaajamise võtavad oma kätte kohalikud omavalitsused. Maa julgeoleku kaitsmise võtab Eesti Kaitse Liit enda peale nii linnas kui maal.

Saksa imperialistilise sõjavõimu raudse käpa rõhumise all kannatades ja nähes, et meid hoolimata näljasurmale vastu viiakse, kuna maakehvad saadused üle piiri voolavad, asutati kõige suurema saladuse katte all „Eesti Kaitse Liit.“ Liidus seisavad arusaajad ja üksteist usaldavad isikud, erakondade vahel vahetagemata, selleks, et Eesti rahva peret terves tema mitmekesisuses ühiselt ja vahetagemata toore vägivalla, näljasurema ja rahvusliku vägistamise vastu kaitsta.

Eesti Kaitse Liit nõuab, et Eestis rahvavõimu alusel valitsema saaks Eesti seaduslik valitsus. Selleks nõuab ta, et Eesti Maapäev Eesti Ajutise Valitsuse kaudu otsekohese, salajase, ühetasase ja proportsionaalse valimiseviisi järele kokku kutsutaks. Praegusi valitsuseasutusi eeltähendatud kujul toetab Eesti Kaitse Liit sõjariistadega kuni Eesti Asutava Kogu kokkutulekuni, mis kõige lähemal ajal peab sündima.

Ei tohi olla vägivalla ega mõistmatuid korratusi, mis halvaks rahva avaldusi vabal parlamentaarsel viisil. Ei tohi huligaansusele lasta praegust silmapilku tarvitada segaduste loomiseks.

Et seda läbi viia, on vaja kõikide eestlaste abi erakondade vahel vahet tegemata. . . Kõik, kellel kallid meie kodumaa tulevik, astugu Eesti Kaitse Liidu liikmeks, et vabatahtliku distsipliini läbi luua raudset jõudu väliste sissetungijate vastu ja rahva vaba tahteavalduste kaitseks. Ajutise Valitsusega on Liit ühenduses endise 1. Eesti polgu ülema Põdderi kaudu.

Maakondade korralduste ülemateks on nimetatud endised Eesti sõjaväe ohvitserid:

Harju maakonna ja ja Tallinna ülem on K a n n,
 Viru maakonna ja Rakvere ülem on R e e k,
 Tartu maakonna ja Tartu ülem on K u r v i t s,
 Järva maakonna ja Paide ülem on P u s k a r,
 Viljandi maakonna ja Viljandi ülem on K u b u,
 Lääne maakonna ja Haapsalu ülem on R õ u k,
 Pärnu maakonna ja Pärnu ülem on T a n n b a u m,
 Võru maakonna ja Võru ülem on V r e e m a n n,
 Valga linna ülem on I r v,
 Saare, Hiiu ja Muhumaa ülem on P o o p u u,

Liidu Peastaap asub Brookusmäel nr. 8.

Eesti Kaitse Liit.“

Eesti kaitseliidul tuli tegutseda raskes olukorras ja täita suuri riiklikke ülesandeid — organiseerimise kõrval tuli ühtlasi:

1. takistada sakslasi rahva varanduse väljavedamisel;
2. Võidelda spekulantidega ja rahva varanduste hävitajatega;
3. Valvata varandusi.

Ülesannete täitmist takistas seejuures relvade ja laskemoona puudus ning okupatsiooni võimude vastutöötamine.

Kõigile raskustele vaatamata teostus Kaitse Liidu organiseerimine lühikese ajaga ja ta täitis hiilgavalt ülesanded: seadis jalule korra ja valvas selle järele kogu Vabadussõja kestel, toimis riigi varanduste ülevõtmist ja valvet, astus esimesena vastu sissetungivale vaenlasele ja pani aluse mitmele meie vahvale Vabadussõjaaegsele väeosale.

15. kaitseliidu hällipäeval tuletagem tänutundega meelde Kaitse Liidu üldist tehnilist juhti lahkunut kindral E. PÖDDER'it ja Kaitse Liidu loojat ja isa JOH. PITKA't kõiki teisi juhte ja Vabadussõjaaegseid tollaegseid veteraane, kes veel elavad ja kes veel praegugi Kaitseliidu ridades kohusetruult ülesandeid täidavad.

Elagu kõik vanad Kaitseliidu juhid ja tegelased!...

Lõppes vabadussõda; läksid kaitseväelased, kes ei kuulunud sundaja teenistusse, koju ülesehitavale tööle, mis oli vaibumas varemetsesse sõdade ja segaste aegade tagajärjel. Jäid järele väiksed, kuigi tublid, kaitseväe osad. 1920 a. suvel asuti ka kaitseliidu likvideerimisele, mis viidi peaaegu täielikult lõpule. Harjus olid veel mõnes vallas (Rapla, Raiküla, Järvakandi, Kohila, Klostri ja mõned teised) jäänud järele väikesed kaitseliidu salgakesed, kellel relvad käes — nõnda ka teistes maakondades. Ajajooksul rauges ka vabadussõjaaegne rahva vaimline tugevus, mis oli rajatud isamaa-armastusele ja rahvustundele ja selle asemele tekkisivad parteide omavaheliste hõõrumiste kired. Eelpool toodud asjaolud olid kommunistidele, kes senini veel pole jätnud oma urgitsemiste ja õnestamiste töid, nagu vesi veskile nende alatute äraandlikkude plaanide sepitsemises ja lööksalkade organiseerimiseks, kes sirutasivad oma verise käe meie vabaduse ja iseseisvuse järele 1. dets. varahommikul 1924 a. 1. dets. sündmused näitasid selgesti, et meie oludes ei ole küllalt väiksest tublist kaitsevääst, politseist ja piirivalvest, vaid kõik isamaa pojad-tütred, nii noored, kui vanad peavad alaliselt seisma valvel ja olema valmis igasuguse hädaohu vastu, mis ähvardab meie riiki ja rahvast. 1. detsembri sündmused väga kujukalt selgitasivad kaitseliidu vajadust ja tema kiiret uuesti organiseerimist — relv ühes käes ja adra käsipuud teises käes, nii peame sammuma vabadusrada!

1. dets. 1924 a. on Kaitseliidu uuestisünnipäevaks.

Kui lähemalt vaatame Kaitseliidu loomist Vabadussõja päevil ja tema ümberkorraldamist uutele alustele, siis torkab teravalt silma, et see on sündinud meie rahvale rasketel katsumissilmapiilkudel, nagu seda oli vene revolutsioon, saksa okupatsioon ja 1. dets. 1924 a. sündmused Tallinnas.

Hädaohud, mis tingitud Kaitseliidu organiseerimise, tegevuse ja olemasolud enne ja nüüd, ei ole kaugeltki kadunud — nad on ainult varjatud ja teistsugusel kujul meid ähvardamas. See tingib tugevat rahva enesekaitset — kaitseliitu, et meie ei oleks abitud ega võimetud ühe ehk teise hädaohu silmapiirile kerkimisel ja ähvardamisel, vaid kindlas mehemeles, õiglustundes ja armastusest kodumaa ja rahva vastu astume üles kui üks mees, nagu seda tegid meie eelkäijad 15 aasta eest.

Siis ei ole meie hädaohtlikud ühedki vaenulised väed ja hädaohud, ükskõik kustpoolt ja kunas nad meid ei ähvardaks.

Selle teadmises soovin õnne kogu maleva perele 15. kaitseliidu hällipäeval. Jõudu, tahet ja püsivust kõigile pealikutele, malevlastele, naiskodukaitse liikmeile, noorkotkastele, kodutütardele tööks ja tegevuseks Kaitseliidu ridades isamaa auks ja rahvakasuks!

R. Saar, major,
Harju malevapealik.

Kaitseliidu 15. aastapäeva pühitsemine.

Kaitseliit oli, on ja saab olema meie riiklise organisatsiooni üks võimsamaid elu- ja tahteavaldusi sest ta on suutnud ühendada ja anda ümber koondada kümned tuhanded riikliselt mõtlemaid kodanikke — mehi ja naisi, noori ja vanu.

Iga kaitseliidu pere liikme püüdeks olgu kaasaadata kaitseliidu 15. aastapäeva väärikamaks pühitsemiseks kohapealsete olude kohaselt 11. ja 12. novembril s. a.

Aastapäeva pühitsemine teostub peasjalikult kompanides ja üksikutes rühmades, sest kaugemalt kokkukogumine on raskendatud. Kui aga mõned üksused või malevkonnad saavad ühiselt päeva pühitsemist korraldada, on see väga tervitatav.

Päeva pühitsemine kandku sooja perekondlikku laadi, kuid see juures pidulikku ilmet pidulikkude aktuste, jumalateenistuste, noorkotkaste ja kodutütarde koonduste näol.

Pidulikke jumalateenistusi korraldavad üksused, kelle piires asuvad kirikud ja kes soovivad nende üksustega ühineda, kuna pidulikke aktusi võimalikult kõik üksused.

Aktusi ja jumalateenistusi korraldagu kaitseliidu üksused ja naisjaoskonnad, noorkotkad ja kodutütred võimalikult ühiselt, koos kõigi teiste valla seltside, organisatsioonide ja omavalitsuse asutustega, sest see päev on rahvapäev, kus kogu rahvas pidutseb, see päev puudutab kogu Eesti ühiskonda.

Väga soovitav on, et koolides 11. nov. õpetajad korraldaksivad vastavaid aktusi lõputundidel või juhataja äranägemisel, milleks pöörasin palvega Harjumaa Koolivalitsuse poole.

Pidulikule jumalateenistusele ja aktusele minnakse kas ühises rongikäigis — kaitseliitlased, naiskodukaitse liikmed, noorkotkad ja kodutütred —, iga organisatsioon eraldi, või ilma rongikäiguta, vastavalt kohalikkudele oludele. Kirikus kogunevad kõik kaitseliidu pere liikmed altari ette, milleks kirikuõpetajaga koha asjus enne läbirääkida.

Aktuste kavasse võetagu vanade kaitseliitlaste austamine.

Kui noorkotkastele ja kodutütardele mõnes kohas raskusi tekitab üldisest aktusest või jumalateenistusest osavõtmine, siis korraldavad nemad pidulikke koondusi ajakohase kõnedega, kas laul- või pühapäeval oma juhtide korraldusel.

On soovitatav, et ka laulu- ja pasunakoovid kaunistaksivad jumalateenistusi ja aktusi, milleks tuleb läbirääkida orkestrite ja koorijuhtidega. Kooridelt ja orkestritelt aktustel ettekantavad palad olgu viisilt ja sõnadelt rahvuslikud ja isamaalised. Peale koorilaulude võetaga ka aktuste kavadesse ühiseid isamaalisi laule.

Kõnedeks pakub head materjali kolonel J. Maide sulest ilmunud raamat „Ülevaade Eesti Vabaduse sõjast 1918—1920 a.“, missugune raamat on saadaval maleva staabis.

Üldine pidustuste kava

(vastavalt kohalikkudele oludele):

Laupäeval 11. novembril:

1. Kõigis koolides aktus kõigile õpilastele kooliõpetajate korraldusel;
2. Öhtul peod päevakohase kõnedega ja ettekannetega, kui pühapäeval aktust ei korraldata, ja vanade kaitseliitlaste austamine;
3. Noorkotkaste ja kodutütarde pidulikud koondused, kui neid pühapäeval ei korraldata, või noored üldisest aktustest ja jumalateenistusest osa ei võta.

Pühapäeval, 12. novembril:

1. Pidulikud jumalateenistused, millest osavõtavad kaitseliitlased, naiskodukaitseliikmed, noorkotkad ja kodutütred;

2. pidulikud aktused peale jumalateenistust ja vanade kaitseliitlaste austamine;

3. noorkotkaste ja kodutütarde pidulikud koondused, kui nad ei võta osa üldistest aktustest ja kus neid laupäeval ei korraldatud.

Aktuse kava, vastavalt kohalikkudele oludele sisaldab: 1) laulusi, puhkpillikoori ettekandeid, 2) kõnesi, 3) ilulugemisi jne.

Kõnelejaid olgu vähemalt 2 isikut, kelledest üks käsitab omas kõnes „omakaitse ja kaitseliidu korraldust, elu ning tööd kohapeal, omakaitse ning kaitseliidu ärksamaid liikmeid ja kohapealseid organiseerijaid enne „Vabadussõda ja Vabadussõja ajal“ ja teine — „ülevaadet kaitseliidu tekkimisest ja arenemisest.“

Kõned olgu lühedad, tuumakad ja huvitavad.

Aktuse kestvus 1 1/2—2 tundi.

R. Sa ar, major.
Harju malevapealik.

Harju malevapealiku käskkiri.

Nr. 33.

Tallinnas, 1. novembril 1933. a.

§ 1.

Avaldan teadmiseks kaitseliidu ülemale ksk. Nr. 54 — 1933. a.

„30. sept. ja 1. okt. korraldas kaitseliit käesoleva aasta suurema taktikalise õppuse — Antsla sügismanöövri, millest võtsid osa Võru, Tartumaa Tartu, Valga ja Petseri malevate üksusi.

Nädala jooksul on kristalliseerunud isiklikud muljed ja tähelepanekud manöövrilt, on tutvunud vahekohatunikkude materjalidega. Nende põhjal märgin:

1. Kord ja distsipliin manöövril oli eeskujulik. Pealikud nõudsid korda, malevlased austasid seda ja täitsid pealikute käsud parema tahtmisega ning parema püüdega.

Oli üksikuid korra vastu eksimisi ja korra rikkumisi, kuid massilise kogumise juures need ei tumesta ega

heida varju üldisele heakorrale. Nii tarvitasid sinise poole ratsamehi manöövril kogumisel alkoholi, unustades kaitseliitlase distsipliini ja korralikkuse nõuded. Olin sunnitud manöövri esimesel päeval ülevaatusel kaht ratsaüksuste pealikut, kes eelmise päeva öhtul manöövril maksma pandud korra vastu eksisid ja alkoholi uima all korda rikkusid, rivist välja saatma ning manöövril kõrvaldama. See ei ole auks ratsameestele. Kahe ešeloni väljasõidul Antsla jaamast oli kuulda paukpadrunite paukusi. Asjata paugutamise ja seega rahulikkude kodanikkude rahurikkumine ei kõlba kaitseliitlasele. Rahvas nimetab seda ulakuseks. Iga kaitseliitlane tahab, et seda sõna kaitseliidu ja kaitseliitlaste kohta ei tarvitata, iga kaitseliitlane peab siis ka hoidma teost, mis temale haavav. Toon need asjaolud ette seepärast, et tulevikus neid ära hoida. Ühtlasi käsen tulevikus pärast igat taktikalist õppust kohapeal üksuste kogumisel meeste käest ära korjata õppustest järelejäänud paukpadrunid ja need

üksuste ladudes koos lahinglaske- moonaga alal hoida.

2. Õppetegevuse alal võin märkida suurt edusammu, mis on pealikute ja malevlaste edasipüüdliku töö ja tahte vili. Ei või aga ütelda, et oleme juba jõudnud vajalikule väljajõppe tasemele. Puudusi on veel palju. Kui ise neid tunneme, siis saame neist ka üle. Märgin siinkohal ära puudulikkude maastikule kohane- nemist, varjumist ja varjatuna edasiliikumist. Kohane- mist, varjumist ja reegli- pärast edasi- liikumist iga malevlane peab võtma kui huvitavat sõjalist-sportlikku toimingut, mis nõuab osavust, paen- duvust, kiirust, mis äratab huvi, surub võitleja maa külge ja kutsub esile tahte võita raskusi, samuti nagu sportlane, jahimees või võistluslaskur on surutud oma võistlusala külge ja rakendab kõik oma jõu, osavuse ja tahte tegevusse raskuste võitmi- seks ning paremate tulemuste saa- vutamiseks. Kui kaitseliitlane takti- kalistel õppustel need põhimõtted omaks võtab ja nende järele tegutseb,

siis jõuame taktikalise väljaõppe alal suure sammu edasi.

Pealikute tegevuses paistsid silma energiliselt ja külmavereliselt antud lahingkäsud ning korraldused. Kuid mitte kõigil. Oli ka „kodust tegutsemist.“

Pealikutele soovitan veel rohkem julgust, rohkem usku oma võimetusse, rohkem tähelepanu ja süvenemist olukurda, rohkem sõjamehelikke lühikesi käskke, vastavalt sellele väheneb siis ka „kodune tegutsemine.“

Ei jõua siin tuua esile kõiki häid ja nõrke külgi, toon tähtsamad, „kus king rohkem pigistab.“

3. Kaitseliidu manöövrist võttis esmakordselt suuremal arvul osa lennuvägi ja õhukaitse väeosad. Tänapäeva sõjategevust saadab kõikjal lennuvägi. Lennuvägi tegi manöövri õpetlikumaks ja sundis kaitseliidu üksusi selle tähtsa väeliigi tegevusega arvestama. Kahjuks pean tunnistama, et paljud üksused reageerisid lennuväe tegevusele mitte küllalt tähelepanelikult, tihti hilja. Ohuvaatlus, moondumine, varjumine ja õhukaitse polnud küllaldased. Loodan, et üksused järgnevatel õppustel neist puudustest hoiduvad.

4. Manöövris toidustamine oli naiskodukaitse vilunud kätes. Toit maitsev ja küllaldane. Naiskodukaitse töötahe ja hoolas käsi oli kõikjal tunda. Tähtendan vaid üht — oli juhusid, kus köögid ei leidnud oma üksust üles ja seetõttu toit viibis. Soovitan majanduse pealikutele manöövris enne köökide väljasõitmist staapides järele küsida ja selgusele jõuda, kus üksus, kellele toit määratud, asub, kuidas ja millist teed mööda köögiga sinna pääseb. Siis kaovad eksimised ja hilineb.

Kaitseliitlased! Tean ja tunnen, ei ole kerge sügisel ilusa ilmaga jätta kodune kiire põllutöö ja rutata manöövrissse — paljud oma hobustega. See on õhver, mis tõite meie riigikaitsele. Täna Teid armastusega ja suure püüdega tehtud töö eest. Täna naiskodukaitset, kes toidustamise mure oma õlgadele võttis ja vaatamata manöövri raskustele oma ülesande eeskujulikult täitis. Täna lennuväe ja õhukaitse üksusi, kes manöövrist osa võtsid ja manöövri õpetlikusele ning heale kordaminekule kaasa aitasid. Minu tänu manöövri juhatusele, poolte juhtidele ja vahekohtunikudele, kes suure täpsusega ja hoolega manöövri ettevalmistuse tööd täitsid ning sama täpsuse ja hoolega manöövri läbi viisid.“

§ 2.

Avaldan teadmiseks käesoleva aasta Tallinna—Harju malevate sõjalise iseloomuga võistluste tagajärjed:

Malev	Punkte				Kokku punkte	Koht
	Sõjal. k. k. v.	Orient. jooks	25 km. jalgr. sõit			
Tallinna	36	19	37	92	I	
Harju	19	36	18	73	II	

§ 3.

Lugeda asutatuks **Kuusalu malev-konna purilennu komando** — alluvusega Kõnnu kompaniipealikule, arvates 1. novembrist s. a.

Kinnitan purilennu komandopealikuks, ühes otsekoheste ametkohuste täitmisega, Kõnnu kompani pealiku abi A. Krönström'i ja komandopealiku abiks R. Niilis'e, arvates 1. nov. s. a.

§ 4.

Kinnitan **Loksa üksiku merirühma koosseisus:**

Üksiku merirühma pealik — August KULL, pealiku abid — August LAUK ja Ernst VEIDENBERG.

Luure- ja valveteenistuse salga isiklik koosseis:

I. mootorpaadi koosseis:

Paadijuht — August Kull,
Motorist — Riido Kask,
Signalist — Jakob Koolman.

II. mootorpaadi koosseis:

Paadijuht — Arnold Mikiver,
Motorist — Artur Aus,
Signalist — Eduard Neider.

Miiniv. salga isiklik koosseis:

I. mootorpaadi koosseis:

Paadijuht — Ernst Veidenberg,
Paadijuhi abi — August Lauk,
Signalist — Johannes Mürk,
Vanem minöör — Eduard Päär-
mann,
Minöörid — Endel Esilon ja
Arnold Idavain,
Vanem motorist — Ferdinand
Nelke,
Motorist — Al-der Mühlbach.

II. mootorpaadi koosseis:

Paadijuht — Magnus Manitski,
Paadijuhi abi — Herman Schnei-
der,
Signalist — Arend Reinholm,
Vanem minöör — Adolf Kosk,

Minöörid — Anton Sõster ja
Paul Roopa,
Vanem motorist — Roman
Tristjakov,
Motorist — Jakob Reskov.

Lõhkesalga isiklik koosseis:

Lõhkesalga ülem — Arnold Mankin,
„ vanem — Al-der Kihvas,
„ van. abi — Johannes
Darkmann,
Minöörid — Anton Lepp ja Karl
Vahtras.

§ 5.

A. Karp kandis ette, et on üleannud Hageri kompani juhtimise Rud. Noggur'ile, arvates 5. okt. s. a.

Õiendus: ljh. N. 316.

§ 6.

R. Noggur kandis ette, et ta on asunud Hageri kompani juhtimisele, arvates 5. okt. s. a.

Õiendus: ljh. Nr. 316.

§ 7.

Noorte kursuse on läbiteinud ja vastavad katsed 18. okt. s. a. rahuldavalt sooritanud Raiküla kompani järgmised noormalevlased: H. Kuusemets, E. Tõnubert, E. Kuusemets, H. Tõnson, A. Erik, M. Kildema, E. Isakõnnu, A. Aaber, M. Almit ja R. Jürisson.

Luban ülalnimetatud malevlastele relvad välja anda.

§ 8.

Vabastan Pääsküla-Tänasilma üks. rühmapealiku abi kohalt — F. Maksim'i arvates 15. okt. s. a.

Õiendus: ljh. Nr. 21.

§ 9.

Kinnitan Pääsküla-Tänasilma üks. rühmapealiku abiks — kl. Oskar Lutsberg'i ja rhm. õppepealikuks — kl. Karl Kristal'i, mõlemad arvates 15. okt. s. a.

Õiendus: ljh. Nr. 21.

§ 10.

Harju maleva koosseisust lugeda lahkunuks alljärgnevad kaitseliitlased:

Anija komp.: Joh. Niin — kaitsev. mineku tõttu ja Joh. Puks — elukoha muutmise tõttu, mõlemad arvates 1. veeb. 1933 a.

Ravila komp.: Vold. Peetsu — elukoha muutmise tõttu, arvates 1. maist 1933 a.

Raasiku komp.: Herbert Rogger ja Vold. Karu — mõlemad kaitsev. teen. mineku tõttu, arvates 1. veebr. 1933 a.

Kohila paberiv. üks. rühmast: Al-der Paan — omal soovil, arvates 20. nov. 1932 a.

Raasiku komp.: Julius Trubok — elukoha muutmise tõttu, arvates 1. juun. 1933 a.

Rapla komp.: Jüri Viikberg — omal soovil, arvates 1. veeb. 1933 a.; Johannes Sabin — omal soovil, arvates 1. veeb. 1933 a. ja Jaan Tabak — omal soovil, arvates 20. veeb. 1933 a.

§ 11.

Harju maleva koosseisu lugeda vastuvõetuks alljärgnevad kodanikud:

Peningi komp.: Erich Ploompuu ja Robert Saks — mõlemad arvates 12. okt. 1933 a.

Kaiu komp.: Theobalt Saun, Voldemar Puuster — mõlemad arvates 27. okt. 1933 a.

Juuru komp.: Valter Raudsepp, Elmar Tubarik, Arnold Herberger, Theodor Leikop — kõik arvates 27. aug. 1933 a.

Saku as. üks. rühm: Otto Bekmann ja Rudolf Siren — mõlemad arvates 10. okt. 1933 a.

Mõigu üks. rühma: Otto Vellmann — arvates 31. okt. 1933 a.

Järvakandi komp.: Elmar Pertel, Elmar Vultmann, Uda Salm — kõik arvates 1. sept. 1933 a. ja Bernhard Allmann — arvates 15. sep. 1933 a.

Kohila paberiv. üks. rühma: toetajateksliikmeteks — Paul Nelsas, Oskar Krutsberg ja Voldemar Schmidt — kõik arvates 8. aug. 1933 a.

Rapla valla komp.: Jaan Lipsthal — arvates 15. okt. 1933 a.

Nõva üks. rühma: August Vetesina ja Karl Kaasik — mõlemad arvates 15. okt. 1933.

Kiiu komp.: Rudolf Sits, Voldemar Lilleberg ja Valter Kүүлmann — kõik arvates 31. okt. 1933 a.

Paldiski komp.: Martin Puum, arvates 15. okt. 1933 a.

Maleva Staabi komandosse: Konstantin Jürgenson, arvates 27. okt. 1933 a.

§ 12.

Harju maleva Hageri kompanist lugeda väljaheidetuks kl. A. Villard, kriminaal süüteo pärast, arvates 24. sept. 1933 a.

Õiendus: ljh. Nr. 3.

K. Saar, major,
Harju malevapealik

Malevapealiku korraldused.

52. Kõigile allohvitseride ettevalmistuse kursusest osavõtjatele

KOGUMINE Tallinna, maleva staapi, Kaarli 8. 10. novembril s. a. kell 09.00.

KAASAVÕTTA: püss, püssipuhastamise abinõud, (kotikene), padrunitasku, võõrihm ja kõik määrustikud ja õpperaamatud mis kellegil olemas. Käterätik, seep, saapahari jne.

Ilmuda tingimata kaitsel. riietuses, kui see kellegil puudub, siis on vististi võimalus laenata.

53. Parimatele laskuritele on võimaldud saada suuremal arvul padrunki oma laskeosavuse arendamiseks. Iga lasketreeningule määratud kaitseliitlasele antakse välja maleva staabilt 500 lahing-padrunit.

Grupi vanematel maleva staabist väljavõtta tähendatud padrunid, juhtnõõrid ja kavad treeningute korraldamiseks ja treeninguga kohe algust teha.

Lasketreening grupid on 1933 ja 1934 aasta peale, malevas kindlaks määratud allpool toodud nimekirja kohaselt.

Harju maleva lasketreening-gruppide nimekiri 1933/34. a. peale.

Jrk nr.	Laskegruppide nimetus	Grupivanema perek. ja eesnimi	Grupi liikmete perek. ja eesnimed	Üksusse kuuluvus
1	Linnatümbr. mlvk. grupp Nr. 1	Triimann, Mihkel	Triimann, Mihkel Suursõöt, Helmuth Mildeberg, Karl Ibus, Johannes Fiskar, Guido Mainar, Eduard Mildeberg, Jüri	Saku komp. " " " " "
2	" " Nr. 2	Ojap, Rudolf	Ojap, Rudolf Sauemägi, Leonhard Kell, Ernst	Nehatu k. " "
3	Keila mlvk. grupp	Tõevälja, Vold.	Tõevälja, Voldemar Vederik, Karl Sepp, Edgar Ehrmann, Alfred	Sau e komp. Keila komp. " "
4	Nissi mlvk. grupp	Viik, Voldemar	Viik, Voldemar Meldorf, Johannes Gefria, Hans Reinhard, August	Laitse komp. Riisipere k. Laitse komp. Riisipere k.
5	Rapla mlvk. grupp Nr. 1	Kõrv, Aleksander	Kõrv, Aleksander Kasendorf, August Sommer, Ferdinand Ruuben, Johannes	Hageri k. " " "
6	" " Nr. 2	Ostnik, Jüri	Ostnik, Jüri Joller, Anton	Rapla komp. "
7	Kuusalu mlvk. grupp Nr. 1	Ilbak, Jaan	Ilbak, Jaan Remmel, Anton Paalberg, August	Kodasoo k. " "
8	" " Nr. 2	Tohver, Anton	Tohver, Anton Miller, Johannes	Kiiu komp. "
9	" " Nr. 3	Kalle, Jakob	Kalle, Jakob Satsmann, Jaan Brand, August	Kolga komp. " "

10	" " Nr. 4	Saarmak, Artur	Saarmak, Artur Sepp, August Härt, Johannes Saarmak, Arvet	Jõeletme k. " " "
11	Kose mlvk. grupp Nr. 1	Joakit, Karl	Joakit, Karl Luterus, Johannes Kasman, Villem Laupmann, Erich	Aruküla k. " " "
12	" " Nr. 2	Aljasmets, Joh.	Aljasmets, Johannes Raudvere, August	Kuivajõe k. "

Naiskodukaitse ala.

Harju malevapealiku käskkiri.

Nr. 34.

Tallinnas, 1. novembril 1933.

§ 1.

Lugeda asutatuks naiskodukaitse Väana jaoskond, arvates 17. sept. s. a.

Õiendus: ljh. Nr. 430.

§ 2.

Kinnitan naiskodukaitse Väana jaoskonna valitud juhatuse ja revisjoni komisjoni koosseisus: esinaine A. Verk, sekretär H. Kuudevita ja juhatuse liikmed: J. Särg, L. Meenkov ja E. Tõntsel.

Revisjoni komisjon: V. Kuudevita, El. Berg ja Ed. Berg, kõik arvates 17. sept. s. a.

Õiendus: ljh. Nr. 430.

§ 3.

Naiskodukaitse Inglise jaoskonna liikmed A. Rospel ja E. Pander lugeda üleviiduks naiskodukaitse Juuru jaoskonda, arvates 1. nov. s. a.

Õiendus: ljh. Nr. 2.

§ 4.

Naisk. Harju ringkonna alljärgnevad liikmed on abiellunud ja uueks perekonnanimeks omanud:

Nehatu jaosk.: Alma Paas — uueks perekonnanimeks „Veske“.

Peningi jaosk.: Hilda Kuuskmann — uueks perekonnanimeks „Siidirätsep.“

§ 5.

Harju ringk. Nehatu jaoskonnast lugeda lahkunuks Magda Kiivit, elukoha muutmise tõttu, arvates 16. okt. 1933. a.

§ 6.

Harjur. lugeda vastuvõetuks alljärgnevad kodanikud:

Väana jaosk.: Salme Kaps, Helmi Krims, Alide Krims, Julie Maantee,

Pauline Velga, Magda Kiilo, Erna Aruvald, Erna Keevalik, Emilie Tõntsel, Hella Kuudevita, Johanna Särg, Adelheid Verk, Vilma Kiisel, Ellen Berg, Ellen Keevalik, Salme Iter — kõik arvates 17. sept. 1933 a.

Linnaümbruse jaosk.: Alide Akel ja Erika Nusar — mõlemad arvates 23. okt. 1933 a.

Keila I jaosk.: Adele Pahkjalg ja Olga Kalde — mõlemad arvates 11. okt. 1933 a.

K. Saar, major,
Harju malevapealik.

Kodutütred, noored ja juhid!

Peatume keset kiiresti voolavat elu viivuks ning mõtleme ajale 15 aastat tagasi, ajale, mil loodi meie kodukaitse kaitseliidu organisatsioon, mille varju ja kaitse all nüüd meiegi kodutütred võime teha ilusat ja kasulikku tööd.

Elu on ju eneseavaldus. Iga põlv peab avaldama end oma viisil ja oma keeles. See põlv, kes võitis meile meie riikliku iseseisvuse ja kes hoidis ja kaitses meie maad ja rahvast võõra võimu ja vaimu vastu, on avaldanud end just selles kõrges väärtuslikus ja ennastohverdavas ja salgavas töös. Selle põlve kangelaslikud teod sunnivad meid neid austama, neid kalliks ja kõrgeks pidama. Seisame hardumuses ja ülespoole vaadates selle töö ees. Pilk suundub ka tulevikku.

Järgmise põlve, praeguste noorte — eluülesanded leiavad endile oma eluavalduse. Milliseks see eneseavaldus ka ei kujune, üks joon peab teada läbistama selgekujuliselt: meie iseseisva riigi eesmärk on meie rahvuse tugevus. Rahvus on tugev, kui iga rahvuse liige on tugev ja tubli — naistest oleneb suur osa selle eesmärgi saavutamisest, ning see on võimalik, kui naised tõesti on, nagu kõneleb kodutütarde organisatsiooni eesmärk, tub-

lid, ausad ja töökad, tulised isamaa-armastajad ja kasulikud kodanikud. Sellele eesmärgile viib meid töö, töö igas vormis, mis on meie ühiskondlik kohustus. Meie tahame haarata oma tööga terve rahva elu, tema enesekaitset, rahvajõu alalhoida ja selle kasvatamist, rahva elu harmoonilist kujundamist.

Aastapäeval, mõeldes oma ja rahva elu kujundamisele, tahame siduda endid korra armastuse, kohusetruuduse ja tubli olemisega, siis oleme tõesti hääd isamaa-tütred, ja seisame rahvuse liigetena oma ülesannete kõrgusel. Olgu meil seks palju armastust, jõudu ja püsivust.

H. Johani,
kodutütarde Harju
ringkonnavanem.

Teadaanne.

10. detsembril s. a. kell 10.00 hommikul peetakse Tallinnas, Tallinna maleva õppesaalis, Kaarli tän. 10. malevkondade — kompanide ja üks. rühmade pealikute koosolek.

PÄEVARORD:

1. Protokoll kirjutaja valimine.
2. Aasta õppetegevusekava läbi arutamine.
3. Koosolekul ülestõstetud küsimused.

Asja tähtsuse pärast palun kõiki pealikuid osavõtta. Kui ei ole võimalik pealikul ise koosolekule ilmuda siis saata oma abi.

K. Saar, major,
Harju malevapealik.

Järgmine „Harjulane“
ilmub
25. novembril s. a.

Väljaandja: Harju maleva staap.
Vastutav toimetaja: K. Saar.